

วิธีการประเมินความทนทานต่อสภาพแวดล้อม
สำหรับ บริภัณฑ์คอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่
เล่ม ๓ ความชื้น

METHOD to EVALUATING ENVIRONMENT RELIABILITY
for COMPUTER EQUIPMENT AND FUNCTIONAL COMPONENTS
PART 3 : HUMIDITY

๑. ขอบข่าย

เอกสารนี้ อธิบายและให้วิธีการประเมินและระบุคุณลักษณะที่ต้องการด้านความทนทานต่อสภาพแวดล้อมของ**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันเพื่อให้**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ที่มีความเหมาะสมต่อการใช้งานในสภาพแวดล้อมปกติของประเทศไทยได้ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดให้**ผู้ใช้**จัดให้มีการเตรียมการเพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมสำหรับใช้งานเพิ่มเติม

วิธีดำเนินการต่างๆ กำหนดไว้สำหรับการตรวจสอบความทนทานของ**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่** ที่ทำงานภายใต้ภาวะแวดล้อมที่อุณหภูมิมีการเปลี่ยนแปลงเป็นวัฏจักร โดยใช้ตู้ควบคุมภาวะแวดล้อมที่สามารถควบคุมอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และอัตราการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิได้ตามที่กำหนด

เอกสารนี้กำหนดขึ้นโดยใช้ ข้อมูลป้อนกลับจาก**ผู้ใช้** และเอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

- IEC 60068-1 (1988), Environmental testing – Part 1 – General and guidance
- IEC 60068-1-am1 ed6.0 (1992) Amendment 1 - Environmental testing. – Part 1 General and guidance

๒. บทนิยาม

- ๒.๑ **บริษัทคอมพิวเตอร์** หมายถึง ชุดสำเร็จของคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล คอมพิวเตอร์สำนักงาน (workstation computer) คอมพิวเตอร์แม่ข่าย หรือ**ส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ซึ่งใช้ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของชุดสำเร็จข้างต้น
- ๒.๒ **ตัวอย่างทดสอบ** หมายถึง ตัวอย่างที่ใช้ทดสอบหรือใช้เป็นตัวแทนสำหรับทดสอบ
- ๒.๓ **บริษัทที่เกี่ยวข้อง** (associated equipment) หมายถึง บริษัทหรือเครื่องสำเร็จอื่นที่ต้องใช้ร่วมในการใช้งาน**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**
- ๒.๔ **ผู้ผลิต** หมายถึง ผู้ทำ ผู้สร้าง ผู้ประกอบ หรือผู้ดัดแปลง**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**
- ๒.๕ **ส่วนประกอบเชิงหน้าที่** (functional part) หมายถึง ส่วนประกอบของ**บริษัทคอมพิวเตอร์**ที่ทำหน้าที่เฉพาะหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง เช่น แผงแป้นอักขระ (keyboard) เมาส์ (mouse) จอภาพ ก้านควบคุม (joystick) หน่วยประมวลผลกลาง (central processing unit : CPU) หน่วยจัดเก็บข้อมูลแบบแข็ง (hard disk drive) แผงวงจรโมเด็ม (modem card) แผงวงจรข่ายงานบริเวณเฉพาะที่ (LAN card) มอดูล (module) หน่วยจ่ายกำลังไฟฟ้า (power supply unit) พัดลมระบายความร้อน
- ๒.๖ **ผู้ใช้** หมายถึง ผู้ใช้งาน หรือผู้สั่งงาน**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่** โดยให้ถือว่า**ผู้ใช้**ไม่ได้รับการฝึกอบรมการใช้งานหรือควบคุม**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**

- ๒.๗ **ความเป็ยงเบน** หมายถึง สภาวะหรือ ลักษณะที่การทำงานของ**บริษัทคอมพิวเตอร์**และ**ส่วนประกอบ** **เชิงหน้าที่หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง** มีการเปลี่ยนไปจากที่ระบุไว้ แต่ยังสามารถทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้
- ๒.๘ **ความสูญเสียความสามารถ** หมายถึง สภาวะหรือ ลักษณะที่การทำงานของ**บริษัทคอมพิวเตอร์**และ **ส่วนประกอบเชิงหน้าที่ หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง**มีการเปลี่ยนไปจากที่ระบุไว้ และไม่สามารถทำงานให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ได้ หรือ**บริษัทคอมพิวเตอร์**และ**ส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ไม่สามารถทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ออกแบบไว้ได้

๓. แนวทางการการทดสอบ

เป็นการนำ**บริษัทคอมพิวเตอร์**และ**ส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ไปผ่านภาวะขึ้นซึ่งมีการควบคุมสภาพแวดล้อม และระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ จากนั้นจึงนำมาตรวจสอบ และประเมินผลกระทบของ**บริษัทคอมพิวเตอร์**และ**ส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ที่ได้รับหลังจากผ่านภาวะขึ้น

๔. ภาวะทั่วไปสำหรับการทดสอบ

๔.๑ สภาพแวดล้อมสำหรับการทดสอบ

การทดสอบผ่านภาวะขึ้นต้องกระทำภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำหนด ดังนี้

- ความชื้นสัมพัทธ์โดยรอบตลอดการทดสอบ ร้อยละ ๕๐ โดยไม่มีการควบแน่น
- อุณหภูมิโดยรอบตลอดการทดสอบ ๒๗ องศาเซลเซียส ความคลาดเคลื่อน (tolerance) ไม่เกิน ๒ องศาเซลเซียส

๕. เครื่องทดสอบ

๕.๑ ตู้ทดสอบ (test chamber)

ต้องควบคุมสภาพแวดล้อมขณะทำภาวะขึ้นได้ตามข้อ ๖ โดย ความชื้นสัมพัทธ์ที่ตำแหน่งที่ติดตั้งตัวรับรู้ (sensor) ต้องมีค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ ๓ และ ความชื้นสัมพัทธ์ที่ตำแหน่งอื่นๆ ต้องมีค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ ๖

๕.๒ แหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้ากระแสสลับ

แรงดันไฟฟ้าของแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้มีความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ ๕ และความถี่ให้มีความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ ๑

๖. การจัดวางตัวอย่างทดสอบ

วางตัวอย่างทดสอบบนชั้นวางหรือฐานรองที่มั่นคง และคงทนต่อความชื้นสูง

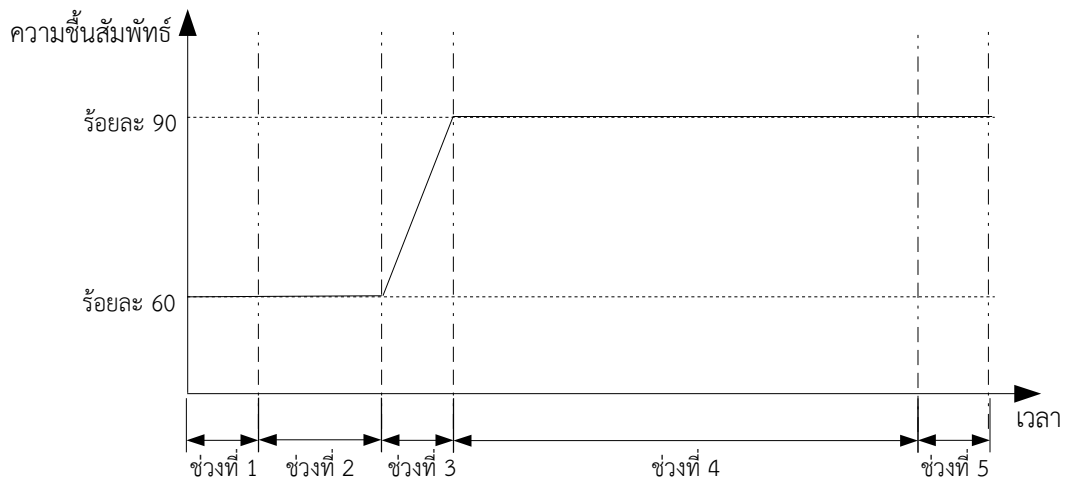
ในกรณีที่ตัวอย่างทดสอบประกอบด้วยส่วนประกอบหลายชิ้น ในการวางส่วนประกอบแต่ละชิ้นให้มีระยะห่างกันไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร

กรณีทดสอบตัวอย่างทดสอบหลายชุดพร้อมกัน ต้องจัดตำแหน่งของแต่ละตัวอย่างทดสอบ และสิ่งอื่น ๆ ให้มีระยะห่างกันไม่น้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตร

๗. วิธีการทดสอบ

วิธีทดสอบสามารถพิจารณาได้จากกราฟแสดงความขึ้นสัมพันธ์สำหรับการทดสอบ ดังรูปที่ ๑

- ๗.๑ ช่วงที่ ๑ ตรวจสอบการทำงานของตัวอย่างทดสอบ และบริภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้สภาพแวดล้อมในตู้ทดสอบที่ควบคุมความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกินร้อยละ ๖๐ อุณหภูมิ ๒๗ องศาเซลเซียส โดยมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ๒ องศาเซลเซียส
- ๗.๒ ช่วงที่ ๒ ปิดตัวอย่างทดสอบ และปลดแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้ากระแสสลับออกจากตัวอย่างทดสอบ และวางตัวอย่างไว้ในตู้ทดสอบต่อ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔๕ นาที
- ๗.๓ ช่วงที่ ๓ เพิ่มความชื้นสัมพัทธ์ภายในตู้ทดสอบให้เป็นร้อยละ ๙๐ ภายในเวลา ๑ ชั่วโมง โดยคุมอุณหภูมิไว้ตามข้อ ๙.๑
- ๗.๔ ช่วงที่ ๔ เมื่อความชื้นสัมพัทธ์ภายในตู้ทดสอบเพิ่มขึ้นถึงระดับร้อยละ ๙๐ แล้ว ให้เริ่มจับเวลาในการผ่านความชื้นของตัวอย่างทดสอบ เป็นระยะเวลาต่อเนื่องไป ๔๘ ชั่วโมง
- ๗.๕ อนุญาตให้ใช้ระยะเวลาทดสอบนานกว่านี้หากผู้ผลิตเห็นด้วย
- ๗.๖ ช่วงที่ ๕ ตรวจสอบการทำงานของตัวอย่างทดสอบทันทีหลังผ่านการอบความชื้น

รูปที่ ๑ กราฟแสดงความขึ้นสัมพันธ์สำหรับการทดสอบ

๘. การประเมินผลการทดสอบ

ให้ประเมินผลการทดสอบตามเกณฑ์ความสามารถของความทนทานต่อความชื้น โดยแบ่งระดับตามลักษณะความเปียกเบน หรือความสูญเสียความสามารถในการทำงานของ**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ที่ตรวจสอบได้หลังจากผ่านภาวะชื้นเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับ ๓ ไม่พบความเปียกเบนในการทำงาน

ระดับ ๒ พบความเปียกเบนในการทำงาน แต่สามารถเรียกคืนสภาพปกติได้เองภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังผ่านภาวะชื้น

หมายเหตุ ๑ ยอมให้ใช้วิธีการไล่ความชื้นออกจาก**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ได้ด้วยวิธีการไล่ความชื้นให้ไว้ในภาคผนวก ข.

ระดับ ๑ พบความสูญเสียความสามารถในการทำงาน แต่สามารถเรียกคืนสภาพปกติได้เองภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังผ่านภาวะชื้น

หมายเหตุ ๒ ยอมให้ใช้วิธีการไล่ความชื้นออกจาก**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ได้ด้วยวิธีการไล่ความชื้นให้ไว้ในภาคผนวก ข.

ระดับ ๐ พบความสูญเสียความสามารถในการทำงาน และไม่สามารถเรียกคืนสภาพปกติได้เองภายใน ๔๘ ชั่วโมง หรือ**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่**ชำรุดเสียหาย

๙. รายงานผลการทดสอบ

รายงานผลการทดสอบ (ดูตัวอย่างในภาคผนวก ก.) ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

๙.๑ ข้อมูลทั่วไป

- ชื่อผู้ทดสอบ
- วันที่ดำเนินการทดสอบ
- สภาพแวดล้อมของการทดสอบ เช่น อุณหภูมิ ความชื้น
- แรงดันไฟฟ้าที่ใช้ในการทดสอบ

๙.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างทดสอบ

รายละเอียดของ**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่** และ**บริษัทที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่ เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน รุ่นอ้างอิง หมายเลขประจำเครื่อง ของ**บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่** และ**บริษัทที่เกี่ยวข้อง**

๙.๓ รายละเอียดของ**ส่วนประกอบเชิงหน้าที่**แต่ละชิ้นส่วนที่นำมาประกอบรวมกันเป็น**บริษัทคอมพิวเตอร์** ได้แก่ เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน รุ่นอ้างอิง คุณสมบัติของ**บริษัทคอมพิวเตอร์เชิงหน้าที่**

- ๙.๔ ระดับความขึ้นสูงสุดที่บริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ทนได้ ตามผู้ผลิตระบุ
- ๙.๕ รายละเอียดและรุ่นของ ระบบปฏิบัติการ (operating system : OS) โปรแกรมประยุกต์ (application software) ชุดโปรแกรมขับส่วนประกอบเชิงหน้าที่ (driver software) ที่ใช้ และการตั้งค่าต่างๆ ของบริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่
- ๙.๖ รายละเอียดของรูปแบบการจัดวางบริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ และบริษัทที่เกี่ยวข้องในขณะทำการทดสอบ และรูปถ่าย (หากเหมาะสม)
- ๙.๗ เกณฑ์ความสามารถของความทนทานต่อความขึ้นของบริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ที่ได้รับภายหลังการทดสอบ
- ๙.๘ หากบริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ได้รับเกณฑ์ความสามารถของความทนทานต่อสภาพแวดล้อมความขึ้นต่ำกว่าระดับ ๓ ให้ระบุอาการของความบกพร่อง หรือความสูญเสียความสามารถในการทำงานของบริษัทคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ ในรายงานผลการทดสอบ

ภาคผนวก ก. ตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการทดสอบ

รายงานผลการทดสอบ

ห้องปฏิบัติการทดสอบ.....	
หมายเลขรายงาน	.....
หมายเลขตัวอย่างทดสอบ	.....
ชื่อและที่อยู่ของผู้ขอรับบริการ	....
วันที่รับตัวอย่างทดสอบ	.....
วันที่ดำเนินการทดสอบ	.....

รายละเอียดของตัวอย่างทดสอบ

เครื่องหมายการค้า : ..... รุ่น : .....

หมายเลขประจำเครื่อง : .....

ส่วนประกอบเชิงหน้าที่

รายการ	เครื่องหมายการค้า/รุ่น	คุณสมบัติ
หน่วยประมวลผลกลาง		
แผงวงจรหลัก (motherboard)		
หน่วยความจำหลัก		
หน่วยขับเคลื่อนบันทึกแบบแข็ง		
หน่วยขับเคลื่อนแสง (optical disc drive)		
แผ่นวงจรแสดงผลวิดีโอ (graphics card)		
อื่นๆ		

ซอฟต์แวร์

ระบบปฏิบัติการ : .....

โปรแกรมประยุกต์

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....

โปรแกรมขับ

โปรแกรมขับ	รุ่น
แผงวงจรหลัก	
แผ่นวงจรแสดงผลวิดีโอ	
อื่นๆ	

บริภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

ลำดับที่	เครื่องหมายการค้า/รุ่น	หมายเลขประจำเครื่อง
๑.		
๒.		
๓.		

ระดับความชื้นสูงสุดที่ตัวอย่างทดสอบทนได้ : .....

รูปแบบการจัดวางตัวอย่างทดสอบ

<p>แสดงรูปแบบการจัดวางตัวอย่างทดสอบ</p>

รูปที่ ๑ รูปแบบการจัดวางตัวอย่างทดสอบ

ผลการทำงานของตัวอย่างทดสอบหลังผ่านความขึ้น

การทำงานของตัวอย่างทดสอบ	☐ ปกติ ☐ พบความเบี่ยงเบนในการทำงาน ☐ สูญเสียความสามารถในการทำงาน
ลักษณะความเบี่ยงเบนหรือสูญเสียความสามารถในการทำงาน	

การปฏิบัติเมื่อตัวอย่างทดสอบพบความเบี่ยงเบนหรือสูญเสียความสามารถในการทำงาน	การทำงานของตัวอย่างทดสอบ
	☐ ปกติ ☐ พบความเบี่ยงเบนในการทำงาน ☐ สูญเสียความสามารถในการทำงาน

ผลการทดสอบ	
เกณฑ์ความสามารถของความทนทานต่อความขึ้น	

ภาพถ่ายของตัวอย่างทดสอบ

แสดงภาพถ่ายของตัวอย่างทดสอบ

รูปที่ ๒ (ระบุชื่อหรือตำแหน่งของรูปถ่าย)

ภาคผนวก ข. กระบวนการไล่ความชื้นออกจากบริเวณห้องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่

ข.๑ การไล่ความชื้นโดยใช้สารดูดความชื้น

บรรจุบริเวณห้องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ในภาชนะที่ปิดมิดชิด บรรจุสารดูดความชื้นลงในภาชนะพร้อมบริเวณห้องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ ปิดภาชนะให้มิดชิด คงตัวอย่างทดสอบไว้ในภาชนะบรรจุสารไล่ความชื้นเป็นระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง

หมายเหตุ ภายใน ๔๘ ชั่วโมง หากสารดูดความชื้นได้ดูดความชื้นเก็บไว้เต็มความสามารถ ผู้ทดสอบสามารถเปลี่ยนสารดูดความชื้นชุดใหม่แทนชุดเดิมได้

ข.๒ การไล่ความชื้นโดยนำบริเวณห้องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ไปไว้ในที่ๆ มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ

บรรจุบริเวณห้องคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบเชิงหน้าที่ไว้ในตู้ที่มีการควบคุมภาวะแวดล้อม โดยกำหนดให้มีความชื้นสัมพัทธ์ไม่เกินร้อยละ ๖๐ อุณหภูมิ ๒๗ องศาเซลเซียส โดยมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ๒ องศาเซลเซียส เป็นระยะเวลา ๔๘ ชั่วโมง

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายพันธ์ศักดิ์ ศิริรัชตพงษ์

นายสุธี ผู้เจริญชนะชัย

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

คณะทำงาน

นายสมเดช แสงสุรศักดิ์

นายพิทักษ์ เพิ่มประเสริฐ

นายสุรพงษ์ แซ่เจียม

นางสาวเขมณัฐ เจริญจิตวัฒน

นายฉัตรเจต พันพาไพร

นางสาวธัญลักษณ์ ยิ้มย่อง

นางสาวปัญญาดา ฤกษ์มังกร

นางสาวอรธินี พยัคฆะญาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

บรรณาธิการ

นางสมพร กิ่งทอง

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ